

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 16

81. ÅRGANG
6. SEPTEMBER

1 9 6 9

NOTATER

● Redaktør Helge Kristensen har overtatt en viktig stilling i dansk dagspresse og forlater dermed Katolsk Forum, tidligere Katolsk Ugeblad, efter en ypperlig innsats i en lang, sikkert ofte vanskelig tid som ansvarshavende leder.

St. Olavs redaksjon sender ham hilsener og mange gode ønsker. Vi kommer til å savne ham i katolsk presse i Norden — det er svakt sagt.

● Lederen av sykepleieskolen ved St. Josefs Hospital i København, sr. Benedicte Ramsing er utpekt til ny generalpriorinne for St. Josef-søstrene verden over.

En av grunnene til at sr. Benedicte er valgt til denne ansvarsfulle stilling er antagelig at hun i sitt virke har vist særlig initiativ i retning av å tilpasse ordenslivet til dagens samfunn og virkelighet, sies det.

● I samarbeide med pater Gregoire har Ansgarwerk i bispedømmet Osnabrück utarbeidet en del statistisk materiale om den katolske kirke i Norden. Materialet viser at det i år lever omkring 88 590 katolikker i de fem nordiske land — 0,42 prosent av den samlede befolkning. Sverige har det største antall med 49 500, derefter følger Danmark med 27 000, Norge med 8300, Finland med 2900 og Island med 1045 katolikker.

til å bringe det samme radikale offer, vår egoisme. Vi er alle kalt til å finne kjærlighetens sentrum utenfor oss selv, til å velge Guds rike. Prestens spesielle oppdrag og engasjement i dette rike skiller seg imidlertid ut fra legmannens. Presten er kalt til å gjøre to ting, til å lede andre mennesker i frembæringen av Eukaristien og til å forkynde Guds ord. Hvis ikke fornyelsen av prestens liv og arbeide dannes rundt disse to poler, vil den ikke ha noen betydning.

Før Konsilet var det en fare for at man betraktet presten som formidler av magiske riter. En av disse riter var feiringen av messen. Tilstedeværelse i messen ble fremstilt som en *plikt*, og jeg kan ennå huske at det ble lært at denne plikt var oppfylt hvis man bare var til stede ved offertoriet, konsekrasjonen og prestens kommunion. Faren her var at messen meget lett kunne bli en automatisk handling for den enkelte, med et minimum av engasjement.

Morgendagens prest har gjort opprør mot denne automatiske oppfattelse av sitt virke, og det er riktig av ham. Han ønsker ikke å være en magiker, men et engasjert menneske i menneskenes liv. Måten å få til dette på er å vende tilbake til det fundamentale.

Den liturgiske fornyelsen plasserer igjen presten der hvor han hører hjemme som et senter i menighetens bønn og offer. Jeg skulle ellers gjerne se at man avskaffet den alvorlige straff for å unnlate å være i messen en søndag og isteden erstattet denne regel med en indre forståelse av den plikt vi alle har til å ta del i Eukaristien regelmessig fordi Kristus har sagt at det er en avgjørende vei til frelse.

Det ville også hjelpe hvis praksis med felles skriftemål og syndsforlatelse, som utgjør en viktig del

(Forts. s. 256.)

MARIAHOLM 69/70

Skoleledelsen arrangerer i samarbeid med UNKF, ungdomslagene i Oslo og Katolsk Studentlag

ØSTLANDSK UNGDOMSTREFF

For aldersgruppen 14—17:

6.—7. sept. 1969: «ER VÅR RELIGI-
ONSUNDERVISNING FORELDET?»

4.—5. okt. 1969: «AKSEPTERER KIR-
KEN KRIG?»

17.—18. jan. 1970: «HVORFOR ER VI
SKOLETRØTTE?»

28. febr.—1. mars 1970: «OPDRAS VI
TIL SOFAKRISTNE?»

Fellesarrangement med ikke-katolikker.

Ledere: pastor Kessels, Torfinn Taxt,
Harald Jarning.

For aldersgruppen 17 og oppover:

27.—28. sept. 1969: «KIRKEN—IKKE-
VOLD—PASIFISME.»

22.—23. nov. 1969: «KIRKENS AUTO-
RITET—SAMVITTIGHETSFRIHET.
ER VI I FERD MED Å OPPLØSE
KIRKENS TRADISJONELLE AUTO-
RITETSPRINSIPP?»

24.—25. jan. 70: «AVMYTOLOGISE-
RING—NYTENKNING I TEOLO-
GIEN. HVORDAN OPPFATTES DEN
KRISTNE FORKYNNELSE I DAG
AV OSS OG ANDRE?»

14.—15. mars 1970: «ØKUMENIKK I
PRAKSIS. VELSTANDSSAMFUN-
NET: ET KRISTENT PROBLEM?»
Fellesarrangement med ikke-katolikker.

Ledere: pastor Dahl OP, Torfinn Juell,
Kirsten Klüver.

Kontingent: kr. 25,00.

Påmeldingene skal skje til UNKF, Skole-
ledelsen, Akersveien 5, Oslo 1 eller pr.
tlf. 20 72 26, sr. Mirjam, mandag og ons-
dag kl. 15.00—17.00.

LONDON:

Det engelske parlamentsmedlem og journalist *Norman St. John-Steuas* har nettopp i flere artikler drøftet prestenes stilling i den katolske kirke idag.

Det spørsmål som vi må svare på er: Hva har vi presten for? Det er ikke for å ha en sosialarbeider, ikke for å ha en psykiater eller en politisk revolusjonær. Det er heller ikke et kall til en høyere form for åndelig liv. Vi er alle, prest og leg, kalt

TRE PUNKTER

Engang i lengst hensvundne dager skal det ha vært en katolsk redaktør som manglet noe å skrive om. Problemet på redaksjonen i dag er noe anderledes, vanskeligheten er å velge riktig i bunken av informasjon, vurderinger, brev, taler og artikler som tårner seg opp fra uke til uke. En vennlig sjel besøker oss og sier at hun bestemt vet at det og det er enormt viktig, en stemme sier myndig i telefonen at pavens siste generalaudiens var enda viktigere. En synes at man for lengst burde ha intervjuet herr X eller frøken Y, en annen savner referat av et møte hun eller han har vært på. Et rasende menneske har ikke klart å finne annonsen med klokkeslettet for Mariakongregasjonens aften osv.

Midt oppe i dette virvar må dagens redaktør og hans medarbeidere tross alt stole på sin egen vurdering — og regne med at ikke alle er enige. I dag kan vi for eksempel henvise til tre førsteklases emner for en redaksjonell artikkel, vi må innskrenke oss til noen korte avsnitt om hvert punkt. I den rekkefølge vi mener det er riktig å sette dem:

1. Küngs artikkel annet steds i dagens nummer av St. Olav skulle etter vår mening ikke late tvil tilbake: høstens store begivenhet i den katolske kirke er fremdeles Bispesynoden i Rom i oktober. At vi oppholder oss såpass mye ved den fra nummer til nummer, skyldes ikke — som en leser nylig antydet — at vi bare er interessert i *utenlandsnytt* og neglisjerer det som skjer lokalt. Resultatet av Bispesynoden har direkte, langtrekkende betydning nettopp for de lokale kirker. Såvidt vi forstår.

Kanskje hele Synoden vil bli brukt til drøftelser og studium av autoritetens rolle i Kirken. Det skal være kommet forslag fra bispekonferanser i bl. a. Afrika, India og Australia om at de nasjonale bispekonferanser for fremtiden ikke skal kunne offentliggjøre uttalelser og redegjørelser før disse er klarert med Vatikanet. En talsmann for Kurien har fremholdt at det ikke er snakk om sensur, men å sikre seg at paven og biskopene taler med en røst når det dreier seg om fundamentale spørsmål. Forslaget medfører imidlertid, etter undertegnede ringe mening, at paven på sin side ikke kommer med avgjørende erklæringer før han har konferert med biskopene. Paul VIs uttalelse *Humanae Vitae* ble sendt ut uten slik konsultasjon. Bare i gjensidighet kan man oppnå

at Kirken virkelig igjen taler med en røst.

Dette sier egentlig også kardinal Suenens. Dette sier Küng. Og mange andre. Vi håper at deres synspunkter blir tatt alvorlig på Synoden i en praktisk videreføring av det annet Vatikankonsils hovedvedtak om biskopenes medansvar for Kirkens styre og stell sammen med paven. Ikke underlagt en sentraladministrasjon.

2. I de siste ukene og månedene har vi fått den brutale og meningsløse diskriminering av nord-irske katolikker tett innpå livet, via aviser, radio og fjernsyn. I en uttalelse om urolighetene har bl. a. pave Paul uten nølen gitt sin støtte til den katolske minoritetens krav om like rettigheter. Han har imidlertid samtidig uttalt at maktbruk ikke gir noen løsning på konflikten. De nord-irske katolikkens krav og håp om like rettigheter for alle nasjonens borgere kan ikke diskuteres, sier paven. Men man må ikke nå disse mål gjennom vold og uro.

Så langt Paul VI som her inntar det samme standpunkt han konsekvent har inntatt i forbindelse med den økonomiske undertrykkelsen i Syd-Amerika.

Er vi enige? Eller er for eksempel de nord-irske trosfellers kamp på barrikadene mot angriperne en rendyrket form for nødverge?

3. Den danske synode er avsluttet — og de norske observatører vi foreløpig har snakket med er fulle av lovord. Over det grundige forarbeidet for hver sak, den banebrytende demokratiske måten tingene ble ledet og gjennomført på og over det fellesskap som kom til uttrykk på tvers av forskjellige standpunkter. Og selvfølgelig — for det danske smil midt i alvor. (Tegningen på forsiden i dette nummer er laget av pater Wuyts i Vejle.)

Har vi rangert den danske synode på tredje plass i disse redaksjonelle bemerkninger tror vi at vi får tilgivelse for det. Vi er stolt av det nybrottsarbeide danskene her øyensynlig har gjort — og vil komme tilbake til det senere. I første omgang kan vi bare henvise til en kort prat med en av våre observatører, side 256.

Til slutt: Vi sier ikke at vår vurdering er den eneste saliggjørende og rette. Men slik har vi sett de siste fjorten dagene.

A. R.

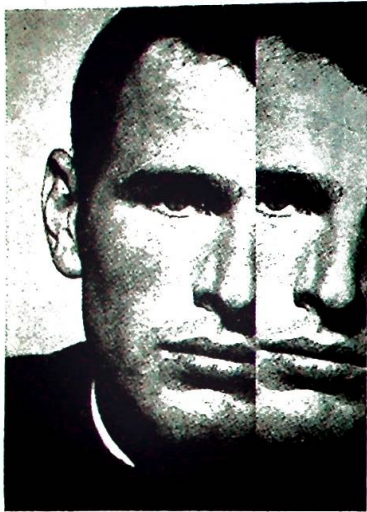

I DETTE NUMMER:

SPENNINGER I JESUITTORDENEN

(NESTE SIDER)

Ulrich Schwarz har i PUBLIK skrevet denne artikkelen, «Krise im Jesuitenorden». Oversettelsen er gjort av ST. OLAVS medarbeider sr. Mirjam.

Krisesymptomene kan ikke lenger ignoreres. I januar i år ble den 40-årige italienske jesuitt Vincenzo Barbieri ekskludert av sitt ordenssamfunn. Barbieri er især kjent for å ha deltatt i protestmarsjer mot krigen i Vietnam og for å ha støttet Don Mazzi i Isolotto-sognet. Den direkte grunn til eksklusjonen var antagelig meningsforskjell i ordensledelsen om et institutt Barbieri hadde opprettet, et institutt som skulle utdanne legfolk til apostolatet i andre land.

I begynnelsen av april led to studentprester i Amsterdam, pastor Osterhuis og pater van der Stab samme skjebne. Jesuittgeneral Pedro Arrupe ga ingen presis forklaring. I et brev til de hollandske jesuitter skrev han ikke annet enn at de to prester ikke hadde «ordenens ånd». De faktiske årsaker er antagelig synet på måten som de to patres hadde engasjert seg i studentsjelesorgen på. Dessuten hadde de åpent tatt parti for deres tidligere medbror (og kollega) studentpresten Vrijburg. Vrijburg ble suspendert fordi han hadde forlovet seg. Samtidig, men ikke som det feilaktig ble påstått, på grunn av Osterhuis og van der Stab, nedla provinsialforstanderen for den hollandske provins, Hermans, sitt embete.

Den uvanlige tilspissing av situasjonen nådde sitt (foreløpige eller siste) høydepunkt den 22. april. Da ble det meddelt at regionalassistenten for de tysktalende land, sveitseren p. Maria Schoenberg (49), skulle forlate ordenen. Schoenberg forklarte at beslutningen var en uunngåelig følge av interne debatter i ordenen, der han ble bebredet for sin progressive

SPENNINGER OG URO

«KRISESYMPTOMER KAN IKKE

holdning og sin moderne livsstil. Dermed er det blitt kjent at endog ledelsen for jesuitterordenen er preget av konfliktsituasjonen. Schoenberg hørte som regionalassistent til jesuittergeneralens mest intime rådgiverkrets.

Denne form for jesuittisk publisitet er uvanlig. Ordenes «image» er fremdeles altfor mye preget av forestillingen om en kirkelig elitetropp som er forpliktet til ubetinget lydighet overfor paven. Publisiteten måtte derfor virke som en sensasjon utenfor Kirken og som et sjokk for mange av dens medlemmer.

Sensasjonelle slagord og bestyrtelse er forståelig, men likevel uberettiget. For krisesymptomene i jesuitterordenen — hvis man ikke ser dem isolert — er ikke annet enn en følge av en almen kirkelig prosess. Den kan markeres ved hjelp av to stikkord: friheten som enhver kristen har samtidig med at han har ansvar for seg selv og hele Guds folk (noe som konsilet oppdaget på nytt) og dette at Kirken igjen har åpnet seg mot vår verden. En åpenhet som prøver å forstå Kirkens frelsesansvar for denne verden ut fra solidaritetsfølelsen med alle mennesker — for første gang på århundrer.

Denne utvikling ytrer seg negativt først og fremst i en omfattende autoritetskrise, positivt i solidaritetsfølelsen med denne verden. At den også preger pavens elitetropp, som jo er kjent for streng ledelse, viser bare

hvor total den innerkirkelige omformingsprosess faktisk er.

Spennningene i jesuitterordenen kommer altså på ingen måte overraskende. Jesuittene har fra ordenens grunnleggelse og på grunn av dens målsetning alltid vært åpne overfor Kirkens forskjellige apostoliske behov. Siden de aldri har dyrket et særideal, er det bare naturlig at de reagerer følsomt på vesentlige forandringer i Kirken. Denne sensibilitet er på ingen måte ny. Ny er derimot publisiteten dagens konflikter løses i. Krisen, slik den her er skissert, har ikke brutt frem i de siste månedene så å si som en vulkan. Den er meget mer en følge av en prosess som er satt i gang flere år tilbake.

Allerede på det 31. generalkapitel i Roma i 1965/66 ble det sendt ut et dekret der det heter om «Jesu Selskaps oppgaver (kall)»: «I den 'nye tid' menneskeheten i dag lever i, er Jesu Selskap klar over de vanskeligheter som følger av forandringene i menneskenes livs- og tenkemåte når det gjelder å kunne realisere ordenens mål og livsformer. Samtidig ser det også de muligheter denne nye situasjon åpner, et resultat av den fornyelsen konsilet har satt i gang. Det er derfor villig til på nytt å tenke over sin egenart og sin misjon for så, i troskap mot sitt kall, å fornye seg selv og å tilpasse sitt liv og sitt arbeid til Kirkens krav og menneskenes behov.»

På samme ordensforsamling ble og-

LESERNE SKRIVER

DE UNGE SKAL DRØFTE IKKEVOLD-PROBLEMENE

Herr redaktør,

Jeg henviser til den oppfordringen som fremkom i forrige nummer av St. Olav om at ungdommen skulle ta opp ikkevolds-problemet til debatt.

Jeg gjør oppmerksom på at Skoleledelsen har planlagt to weekender i høst hvor saken skal drøftes.

TORFINN JUELL

Se ellers programmet for Østlandsk Ungdomstreff i dette nummer av bladet. Den 4.—5 oktober drøfter unge i aldersgruppen 14—17 år spørsmålet «Aksepterer Kirken krig?». Uken før, 27.—28. september, diskuterer unge over 17 år «Kirken—ikkevold—pasifisme».

Møtene holdes på Mariaholm. Se hele programmet på side 246.

RED.

I JESUITTORDENEN

«LENGER IGNORERES»

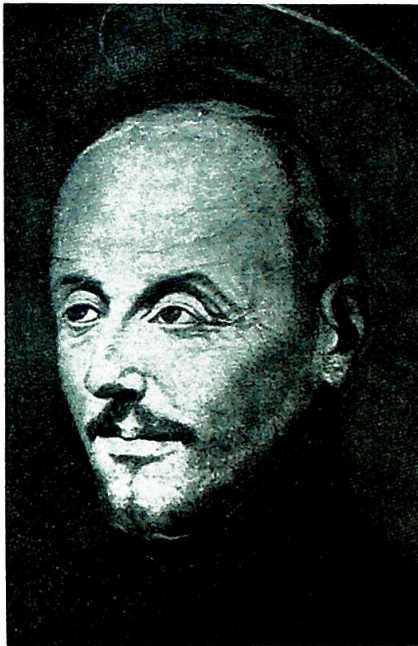
så autoritetens spesielle problematikkk tatt opp. «Den foresatte,» heter det i dekretet om lydigheten, «skal etter Kristi eksempel utøve sin autoritet som en tjeneste, ikke med det ønske om å bli tjent, men for å tjene . . . Men for at den foresatte dess lettere kan erkjenne Guds vilje, skal han ha menn hos seg, som kan gi ham fornuftige råd. Med disse skal han ofte rådføre seg. Han skal også ta imot hjelp fra fagfolk når det gjelder vanskelige spørsmål . . . Det bidrar også meget til fellesskapets vel, når den foresatte (i sine ordre) overlater meget til medbrødrenes klokskap, i det han gjerne anvender subsidiaritet-prinsippet.»

Dekretet avsluttes med et bemerkelsesverdig krav: «Denne i sannhet åndelige veiledning, der medbrødrene blir rådet av sin foresatte ved en klok og kritisk kjærlighet og ikke ved ytre lover, forutsetter en mest mulig fri og åpen meningsutveksling.»

Et eksempel når det gjelder de praktiske konsekvenser av disse teoretiske prinsipper, ga de tyske jesuitter i fjor da de tok stilling til encyklikaen «Humanae vitae». I et brev til alle ordensmedlemmer hadde generalen oppfordret til ved intensivt studium å tilegne seg pavens argumenter. Teologiske fagfolk utarbeidet en erklæring der man prinsipielt gikk inn for den oppfatning at det var en æres- og samvittighetssak for jesuittene å tilegne seg pavens lære etter beste viten og samvittighet. «Men hverken vår status som troende kristne,» heter det videre, «eller vår spesielle stilling som sønner av Jesu Selskap, kan og må dispensere oss fra de forbehold som ligger i ordene 'etter beste viten og samvittighet'.»

Erklæringen sier videre: «Det ville etter vårt skjønn være et stort prestisjetap for den katolske teologi om brevet fra generalen på ny skulle spre ryktet om at troens integritet for katolikker og især for jesuitter ikke er et spørsmål om sannhet, men om disiplin.» Denne holdning hos de tyske jesuitter, blant andre også provinsialforstanderne Osterhuis (Köln) og Kraus (München), syntes for mange ikke å stemme overens med den gjengse forestilling om jesuittisk lydighet. Den ble imidlertid akseptert av Arrupe.

Arrupes forskjellige reaksjoner på det som hendte i Amsterdam på den ene siden og på vurderingen av «Humanae vitae» på den andre siden an-

Ignatius av Loyola.

tyder at ordensledelsen på ingen måte har et utelukkende konservativt syn på autoritetsbegrepet. Viljen til å fordele ansvaret ved en mer kollegial ledelse dokumenterer seg i strukturelle detaljer: Pedro Arrupe arbeider i viktige avgjørelser meget godt sammen med sine to råd, sine fire generalassistenter og sine i alt elleve regionalassistenter. Til disse hørte Schoenenberg (som ble etterfulgt av østerrikeren Johannes Schasching (52).) Begge råd representerer vidt forskjellige meninger, fra konservative til progressive posisjoner, noe som garanterer at man unngår grove ensidigheter når det gjelder avgjørelser vedrørende administrasjonen av ordenen.

Autoritetsspørsmålet karakteriserer likevel bare en av to dimensjoner ved dagens krise hos jesuittene. Det er utvilsomt det sentrale fordi det rører ved fellesskapets forståelse av seg selv. Jesuittordenen er mer enn noen annen orden i den katolske Kirke blitt startet under lydighetens lov. Likevel har den samme orden også frembrakt individualister: slike som misjonæren Franz Xaver som i sin iver nådde helt til Japan, eller den kjente

(Forts. s. 258.)

TROEN I PRAKSIS

Det er har vært sagt at kjerneproblemet i troen ikke i første rekke er «hva» vi skal tro, men «hvem». På den måten uttrykkes et tillitsforhold mellom to personer. Og spørsmålet om tro er: Hvem er det jeg kan tro på. Hvem er det jeg kan anbetre meg i livet og i døden? Det er kjerneproblemet.

Men, er nå det egentlig et problem? Vi vet jo svaret. Ham vi kan tro på og betro oss til er: Gud, vår klippe og borg, fedrene har fortalt oss det.

Likevel, her er det at vi kommer ut for en stor og fundamental vanskelighet. Kanskje har det aldri for vært talt av så mange og på så mange og høyst forskjellige måter om Gud som nettopp i våre dager. Spørsmålet om Gud stilles såvel i enrum som i konfrontasjon med andre. Det blir droftet i populære blader og i vitenskapelige avhandlinger.

Spørsmålet om Gud er også et eldgammelt spørsmål. Salmisten klager: «Mine tårer er blitt min mat både dag

AV PATER

D. J. BOERS

og natt. Folk sier til meg dagen lang: Hvor er nu din Gud? — Hvorfor er du så fortvilet, min sjel? — Nå sier jeg til Gud, min klippe: hvorfor har du glemt meg, hvorfor må jeg gå og sørge mens fienden plager meg?» Mellom tvil på Gud og lengsel etter ham føler Salmisten seg forfulgt av plageånder som forhåner ham for hans Gudstro.

Det er mulig at vi har gjort den samme erfaring som Salmisten. I hvert fall rører spørsmålet «Hvor er din Gud» ved troens grunn. Når det gjelder dette «ultimate concern», dette dypeste og siste, ville enhver selv-sikker trosbedryelse eller trosdeklamasjon være svært billig og malplassert.

«Hvor er din Gud?» Spørsmålet er så gammelt som menneskeslekten. Adam og Eva hadde det allerede, i

(Forts. neste side)

TROEN I PRAKSIS - - -

(Forts. fra forrige side)

hvert fall gjorde de som om de hadde det. Og de har hatt mange etterfølgere. Spørsmålet er brennaktuelt idag. Men svarene som gis er høyst forskjelligere.

Det er dem som sier at vår rasjonalisme og vår liberalisme, eller skulle vi kanskje bedre kalle det tankeløshet, har sørget for at Gud er satt på plass i den ghetto hvor han hører hjemme til fryd og fortrøstning for umyndige barn og tannløse oldinger.

Andre igjen sier at Gud nok engang har vært til som en levende realitet der gav mening til alt og besjelet alt. Vidner om dette er de primitive folkeslag som gladelig kunne istemme med Salmisten at himlene forkynner Guds ære og jorden er full av hans herlighet.

Det antikke menneske søkte og fant trygghet i å kjenne seg som et ledd i det store Kosmos, gjennomstrømmet som den var av guddommelige krefter. Middelaldermennesket var en pilegrim i slektenes gang gjennom de fagre riker på jorden mot det evige mål bortenfor tidens og historiens omskiftelser. Båret oppe av en kristen kulturs gamle arv, drømte det moderne menneske om å bygge et nytt Jerusalem her på jorden. Men denne religiøse optimisme som skjenket livet og tilværelsen mål og mening tross alle skuffelser, brøt sammen og løstes opp i to verdenskrigers blod og tårer.

I dag står nutidens menneske ensom og grublende under de kolde stjerner. Og de er ikke blitt varmere av en skjult guddomsild siden mennesket har begitt seg på en interplanetær ferd hvor han aldri har møtt Gud, hverken deroppe eller derute. Som bekjent har ikke alle astronauter hilst sitt første syn av en verden hinsides vår klode med å sitere den bibelske skapelsesberetning.

Det ser da grannivelig ut som om Gud skulle være død. Men er Gud død? Eller er det kanskje heller slik at mennesket idag såvidt har begynt å gjenoppdage Gud i den ghetto eller den ørken de hadde landsforvist ham til? Er det kanskje slik at den fornemmelse at Gud er død i bunn og grunn intet annet er enn det mennesket så ofte har måttet erfare før i historien, ikke minst i den bibelske historie, at de forestillinger de hadde laget sig om Gud er blitt radikalt feiet vekk fordi de bare hadde skapt sig en Gud i sitt eget bilde. Enten på en primitiv populær måte eller på en raffinert filosofisk måte.

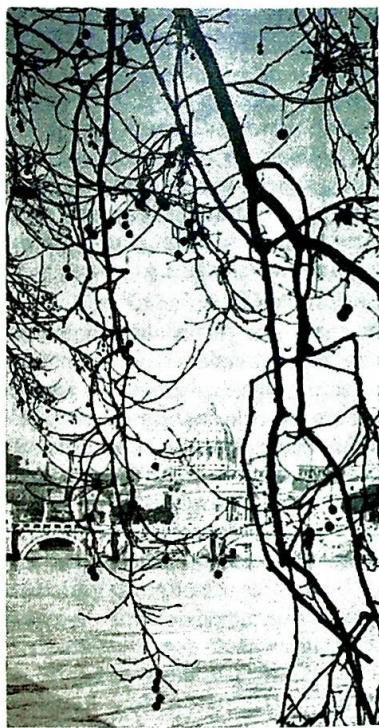
For, hvordan man enn ser på det, eller på hvilken måte man så enn måtte ville forsøke å uttrykke seg om Gud, ja, selv om vi bekjenner ham som jordens skaper, Gud er og forblir alltid en radikalt «helt Annen», den som overstiger alle våre forutsetninger og forestillinger og begreper. De som, selv om de er aldri så fine eller lærde, allikevel nødvendigvis er endelige og derfor alltid utilstrekkelige.

Her er vi inne på en tanke som muligens kunne spenne bro over den avgrunn som skiller så mange av nutidens mennesker fra troen på Gud. For om det skulle være så at uttrykket: «Gud er død» er et uttrykk for sammenbruddet av de gjengse bilder og forestillinger som mennesket i tidenes løp har laget seg om Gud, da ville dette uttrykk ikke nødvendigvis være gudsfornektende eller ateistisk. Det kunne bane vei for en mer autentisk tro på Gud. For det er igrunnen nettopp den kristne tro som fratar oss anledningen til å skape oss en Gud i vårt eget, endelige bilde. Både bibelen og de store mystikere vet å fortelle oss en god del om dette. Det er jo så, som apostelen sier, at troen befatter seg med de ting som ikke kan sees og som ikke er kommet opp i menneskehjertet og som menneskets medfødte fatteevne kun vanskelig og bare under stor risiko kan gi oss en fjern anelse om.

I sin erobring av verdensaltet, mens han trenger dypere inn i dets mysterium, støter mennesket på en alltid større stillhet. Noen konkluderer med altfor stor iver: nå kan en se at Gud ikke finnes. Og om han finnes, så kan mennesket i hvert fall hverken oppdage eller kjenne ham. Andre, på den motsatte fløy, lar seg blende av en lite informert og begrunnet panikk, under trykket derav begynner de å agitere som redde barn om natten og forsøker å bevise det som enten ikke behøver eller også ikke kan bevises, slik som en vulgær teologi om og om igjen lar seg friste til å gjøre. Hverken den ene eller den andre part har rett. Istedenfor å komme med forhastede konklusjoner eller å bli panikkslagen, er det mer meningsfullt å si at denne erfaring om en alltid større stillhet i verdensaltets mysterium igrunnen er en genuin religiøs og dypt kristen erfaring, n. l. at denne verden ikke er Gud, at Gud ikke er et stykke av denne verden som lar seg fange i våre kategorier, men at han derimot er denne verdens forutsetning, det som trosbekjennelsen antyder med ordet: skaper. Således kan

PETERS

Den belgiske primas, kardinal Léon-Joseph Suenens har møtt en gledelig, positiv reaksjon på sitt modige, utvetydige og måteholdne intervju i og utenfor den katolske Kirke. Det påfallende er at denne reaksjon ikke bare merkes i Europa og Amerika, men også i Østblokken (intervjuet ble trykket ordrett av den katolske presse i Jugoslavia, Ungarn, Polen og Tsjekkoslovakia). Protesten (som var ventet) begrenset seg stort sett til visse reaksjoner fra Kurien og til små, helt og

nettopp denne erfaring lede til en mer autentisk og dypere Gudstro.

Når mennesket står overfor Gud, står han ikke overfor en mystifisering, men noe som er noe ganske annet, et mysterium som er som sådant uutgrunnelig. Når det blir sagt: «Gud er», da er dette ikke en setning som kunne føyes til de andre setninger som det er den positive vitenskaps eller filosofiens oppgave å bedømme. Da står man foran dybden av det væren overfor hvilket menneskets medfødte fatteevne ikke mer strekker til. Her er det nettopp at troen trer til, troen på ham som var og er og alltid vil være og som på sitt eget og frie initiativ har avslørt sitt vesens dybde for oss.

TJENESTE I KIRKEN

AV HANS KÜNG

holdent tradisjonalistiske kretser. Forøvrig forsto man overalt at her krevet en mann, som er positivt engasjert i Kirken, reformer, som for lengst skulle vært gjennomført og som i dag er livsnødvendige for den katolske Kirke. Det er overflødig å poengtere at kardinal Suenens først henvendte seg til offentligheten da han forsto hvor fåfengt det var å oppnå noe som helst ad andre veier. Og hvorfor skulle det nektes ham noe som hans kolleger Ottaviani, Felici, Daniélou — ikke alltid med samme takt overfor personene — har gjort før ham? I sin artikkel i Publik den 4. juli 1969 fremla Karl Rahner med overbevisende tydelighet at offentlig kritikk også overfor paven kan være berettiget og til og med påkrevd.

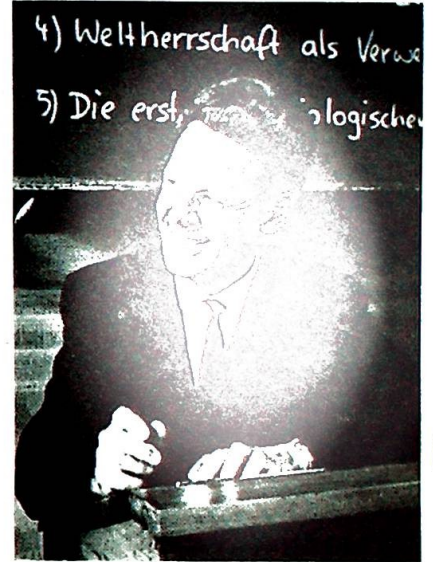
Kardinal Suenens trenger altså intet forsvar for sin helt igjennom katolske ortodoksi. Hans historiske intervju er en fortsettelse i den store tradisjon av broderlig-loyal, offentlig kritikk av en paves tjeneste, slik som den ble øvet av Paul mot Peter, siden av Hieronymus mot pave Damasus, av Bernhard av Clairvaux mot Eugen III, av Katharina fra Siena, Bernhardin fra Siena, Thomas Moore, Robert Bellarmin og andre kanoniserte helgener. Vi venter ikke at en senere pave skal kanonisere kardinal Suenens av den grunn — fremtidens sanne helgener kan sannsynligvis på nytt tre frem uten kostbare romerske «prosesser». Men vi er overbevist om at kardinalen med sitt intervju har reist et lysende symbol på håp for den efterkonsiliære Kirke, ingen behøver å fortvile når det gjelder dens fornyelse. Han har på mange biskopers vegne ved sitt engasjement effektivt motarbeidet en tillitskrise som overalt med urovekkende akselerasjon begynner å bli følbær, ikke bare mellom paven og Kirken, men også mellom biskopene og Kirken. Dette virker gunstig på såvel de reformvilliges defaultisme som på tilløp til ekstreme, svermeriske tendenser til høyre og venstre. Som særlig gledelig må det fastslås at kardinal Suenens, også efter forskjellige negative reaksjoner fra Roma, ikke avsvakket sin kritikk — noe som ellers er vanlig i kirkelige kretser — under henvisning til «å ha blitt misforstått». Han fastholdt

det han hadde sagt og bekreftet det i sin helhet. En slik holdning — som forutsetter gode nerver, sterk tro og humor — er i dag så sjelden i de øverste kirkelige kretser at den bør roses offentlig.

Kardinal Suenens har ydet paven en stor tjeneste. I parentes bemerket har han alltid og med rette respektert og anerkjent pavens oppriktige sinnelag og gode vilje. Han har forsvart Peters embete bedre enn alle de tradisjonister som forfekter en pavetype som hører historien til. Et forsvar for deres egne maktposisjoner innen det romerske system. Hvem har ydet paven størst tjeneste: De som i reformasjonstiden krevde å reformere pavedømmet og å kvitte seg med dets middelalderske form eller de som gikk inn for den middelalderske status quo ved å referere Matteus og kirkeretten? Hvem har rådet paven best på 18-hundretallet? De som krevde å gi frivillig avkall på kirkestaten og som ble truet med ekskommunikasjon for dette eller de som — igjen ved å påberope seg Matteus (16. 18) og kirkeretten — forsvarte en historisk tilstand som allerede hadde overlevet seg? Og hvem støtter paven i hans vanskelige oppgave best: de som krever en radikal reform av pavedømmet efter Kristi evangelium eller de som vil føre Kirken og paven efter Vatikanum II tilbake til Vatikanum I, eller i det minste mener å kunne bli ferdig med en reform av pavedømmet ved å utnevne noen kardinaler på fremskrittvennlig måte, eller ved å utnevne en teologikommisjon som i stor grad kan bli manipulert av en fremdeles inkvisitorisk «kongregasjon for troen»?

Paven og de få reformvennlige som finnes også ved den romerske kurie, mener at man må gi dem tid. Men vår tid tillater ikke lenger en tenkemåte i århundrer, heller ikke en tenkemåte i årtier. Altfor mange i og utenfor Kirken er av den mening at man allerede har ventet i for mange århundrer. Det vil ikke bli en åpen splittelse. Inntil nå har bare tradisjonelle kretser vist slike tendenser som til og med konstruerte en latterlig «motpave». Men manglende tillit til den øverste kirkeledelse medfører at både geistlighet og legfolk i stadig

mindre grad bryr seg om ensyklikaer og dekreter fra paven. Ensyklikaen «Humanae vitae» er et eksempel på at store grupper i Kirken ikke lenger kan støtte paven i en situasjon som bare Roma definitivt kunne forandre. Det gjelder ikke bare legfolk, men også geistligheten. Ikke bare den lavere og yngre klerus, men også

Hans Küng, teologiprofessor og prest.

biskopene. Og igjen har de bispekonferanser som gikk inn for samvittighetsfrihet, ydet paven en større tjeneste enn de biskoper, særlig fra Nord-Amerika, som prøvde å suspendere prester som ikke fulgte ensyklikaen og som i stor grad er skyld i at prester i dusinvis, ja snart i hundrevis, forlater sin tjeneste i Kirken.

Suenens' intervju gir oss håp: uten noen aggresjon eller affekter mot Paul VI, skisseres her et bilde av en pave slik han kunne være, ikke av en teolog, men av en av Kirkens ledende biskoper. Man behøver ikke annet enn å forene de forskjellige trekk fra intervjuet, og bildet er helt klart. Og hvorfor skulle det ikke være tillatt å tegne et slikt bilde? Det er ikke helt urealistisk som Johannes XXIII iallfall antydte — mer spontant enn beregnet, mer som et tegn enn et program — at tanken på at paven kunne være annerledes, ikke er noen illusjon. Det er heller ikke urealistisk at den nåværende pave trass i sitt credo, trass i ensyklikaene om sølibat og fødselsregulering, trass den inntil nå

Forts. neste side

PETERS TJENESTE - - -

(Forts. fra forrige side)

bare påbegynte kuriereform og den nye merkvordige status for nuntiene — i sine beste intensjoner og i en del symbolske handlinger vil snu ryggen til fortiden og ønske å utøve sin tjeneste på en annen og ny måte. Suenens' idé om en pave må derfor ikke forstås som sort-hvitt maleri eller domfelling over en person. Det dreier seg ikke om personen, men om typen. Men for å fremheve motivet må kontrastene være skarpe: Hvordan kan en pave være?

En slik pave ville være preget av en ekte evangelisk, ikke en juridisk-formalistisk og statisk-byråkratisk Kirke. Han ville se Kirkens mysterium ut fra evangeliet, ut fra det Nye testamentet: ikke som en sentralisert administrasjonsenhet, der biskopene bare er pavens delegerte og utøvende organer, men som en Kirke slik den autentisk realiserer seg i menighetene rundt omkring, som overalt som den ene Guds kirke danner ett fellesskap og således er forenet med Kirken i Rom som dens sentrum.

En slik pave ville ikke se desentraliseringen av autoriteten som et farlig forspill til et eventuelt skisma. Han ville ikke forhindre, men fremme legitim forskjell i spiritualitet, liturgi, teologi, kirkerett og sjelesorg. Hans mål ville ikke være å konsentrere autoriteten i Roma, men uselvisk å tjene en rik mangfoldighet av lokal-kirker i den ene Kirke. Ikke å undertrykke pluraliteten av forskjellige teologier med inkvisitoriske forholdsregler fra tidligere århundrer, men å fremme deres frihet og deres tjeneste i Kirken, ikke å pukke på fullmakter og prerogativer og å håndheve sin autoritet slik som i et ancien régime, men å tolke den som en tjeneste etter det Nye testamentes ånd og vår tids behov: samarbeid, dialog og konsultasjon, frem for alt med biskopene og teologene i hele Kirken.

Slik en pave ville se sin funksjon som identisk med Kirkens funksjon: en pave ikke over eller utenfor Kirken, men i Kirken, med Kirken og for Kirken. Ingen isolasjonisme og triumfalisme og dermed ingen ensomhet for paven, men hans enhet med Kirken som han selv stadig på nytt må tilstrebe og realisere. Han ville sikre seg medarbeidere fra alle episkopater, av de dyktigste teologer og legfolk når det gjelder viktige dokumenter og ikke ta avstand fra dem etterpå. Når han en sjelden gang kan og ende-

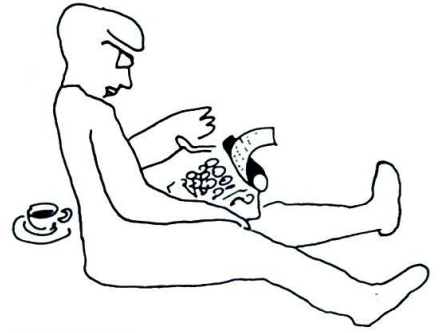
lig skal handle «alene», så skal det aldri skje «avsondret» og «adskilt» fra bispekollegiet, men i åndelig fellesskap og ubrutt solidaritet med hele Kirken. Han ville ikke oppfatte hjelpen, som ble lovet Peter som personlig inspirasjon, men som en spesiell bistand når det gjelder samråd og samarbeid med Kirken, slik Helligånden er blitt lovet til den hele Kirke.

En slik pave ville redusere kuriens administrasjonsapparat og avverge ærgjerrige tendenser etter hegemoni. Han ville befri Roma fra unødig byråkratisk og administrativ tyngde og sørge for en ekte internasjonalisering og en dyptgående reform ved hjelp av teologer og eksperter i sosiologi, management, internasjonale organisasjoner osv. Han ville ønske en grunnleggende nyvurdering av systemet for romerske nuntier liksom et utnevningssystem i kurien på grunnlag av saklige og kjente kriterier, fri for enhver mistanke om korrupsjon. Han ville legge an på å få istand et samarbeid etter subsidiaritetsprinsippet.

Da ville en pave ikke være mot rettvidenskap, men juridisme, ikke mot loven, men mot legalisme, ikke mot orden, men mot immobilisme, ikke mot autoritet, men mot autoritarisme, ikke mot enhet, men mot ensformighet. Han ville ha blitt valgt av et representativt organ for hele Kirken, og ikke av et kardinalkollegium som er preget av en bestemt nasjonal gruppe. Han ville velges på grunn av sine evner og ikke sin nasjonalitet. Han ville gi avkall på makt som følger med annenrangs og uvesentlige titler (metropolit for den romerske kirkeprovins, primas for Italia, vestens patriark, vaticanstatens overhode) og konsentrere seg om sin hyrdeoppgave for hele Kirken og om sjelesorgen innen sitt eget romerske bispedømme, et midtpunkt for alles oppmerksomhet og et mønster for godt menighetsarbeid.

Slik kunne paven på en ny måte ivareta sin funksjon innen Kirken og samfunnet i dag. Han ville sammen med biskopene tjene et kirkelig fellesskap. Han ville gi nye impulser til Kirkens misjonsarbeid og ville kunne fortsette sine anstrengelser for fred, nedrustning og folkenes og rasenes sosiale fremskritt med en ganske annen troverdighet. Han kunne ved sitt liv og sitt arbeid være den gode hyrde for den kristne økumenikk. Han ville være en inspirasjonskilde i evangeliets ånd og en leder for den efterkonsiliære fornyelse,

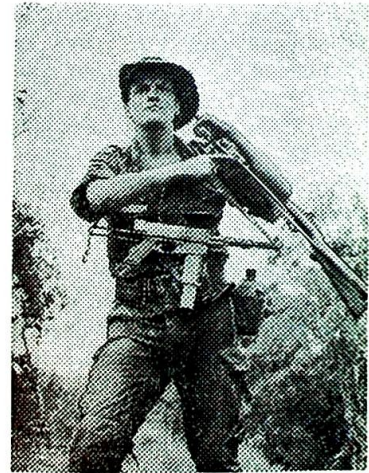
(Forts. s. 258.)

IKKE-VOLD

■ Gerd Grønvold Saue, hvis navn vi har hatt den glede å se i dette blads spalter også tidligere, skrev i sommer (23.6) en kronikk i Arbeiderbladet med den nesten utfordrende tittel «Som om Bergprekenen var sann». Såvidt vi kan se tilfører hun i den artikkelen indirekte også ST. OLAVS debatt om krig/vold visse, ikke uvesentlige informasjonen:

«Den verdensomspennende kristne pasifistorganisasjonen International Fellowship of Reconciliation (IFOR), grunnlagt i England i 1914 — bare få måneder etter at 1. verdenskrig var begynt — er et bevis for dette. IFOR teller medlemmer fra alle kirkesamfunn. Formannen, professor Hannes de Graaf, Nederland, tilhører Den reformerte kirke, den amerikanske sekretæren, pastor Alfred Hassler, er baptist og reisesekretærene, dr. Hildegard Goss-Mayr og Jean Goss, som arbeider med ikke-volds aksjoner i Latin-Amerika, tilhører Den romerske katolske kirke.

Også i Norge har IFOR sin avdeling, Kristent Fredslag. Trass i at det er en økumenisk bevegelse rekrutterer den flertallet av sine medlemmer blant aktive innenfor Den norske kirke. En avdeling av dette laget er Norske Presters Fredslag, som består av prester fra Den norske kirke, pastorer fra våre dissentermenigheter og studenter fra begge teologiske fakulteter. Samtlige medlemmer er pasifister. Men de er minoritetsgrupper, de er lette å overdøve. I særdeleshet fordi det synes som om pasifismen i dag betraktes som et fremmedelement i vår kirke. Den norske kirke tar seg omsorgsfullt av landets soldater, inviterer til gudstjenester og soldatkvelder, vigslar prester og proster for felten og viser all kristelig velvilje. Når har vår kirke arrangert tilsvarende gudstjenester og hyggekvelder spe-

ONSDAGS- BLIKKET

sielt for militærnektene? Eller gitt moralsk og religiøs støtte til kristne pasifister?»

Så skal man selvfølgelig til igjen med å forklare de argeste lesere at sitatet ikke betyr at ST. OLAVS redaksjon blindt tar en pasifistisk linje. Det hele er ikke så enkelt. Men hvorfor late som om denne «minoritet av kristne» ikke eksisterer eller som om de er «farlige»?

Vitsen skulle jo være at de ikke vil være farlige.

JØDENE

■ Forøvrig en honnør til Karl Emil Hagelund i Dagbladet som i artikkelen «Jødene i Polen» (12.8) gir et korrekt bilde av den holdning landets katolske kirke inntar:

«Da maktkampen raste som verst i de øverste partisirkelene, og det igjen ble jødene som skulle være syndebukker, ble kirken alarmert. Den katolske kirke hadde grunn til det. For det første hadde denne kirken i Europa opp gjennom århundrene selv vært engasjert i jødefølgelser på et religiøst grunnlag. Det har skapt en selvransakelse i moderne katolisisme. Dessuten, det var på polsk jord at den endelige løsning av jødespørsmålet ble forsøkt gjennomført. Når nå skriket mot jødene ble gjentatt, og det i selveste Warszawa, måtte dette skape forferdelse innen kirkens ledelse.

I kirkene ble det lest opp et hyrdebrev som utvilsomt var godkjent av kardinalen selv. Her gikk man løs på de antisemitiske utvekslingene innen anti-sionistkampanjen. Hyrdebrevet var ikke kraftig i tonen, det var forsiktig formulert, men det var likevel en klar avstandtaket fra myndighetenes kampanje. De troende ble rett og slett oppfordret til å ta avstand fra denne politikken.»

I BAREN

■ Slik honnør er det — som leserne selvfølgelig har notert seg — vanskeligere og vanskeligere å få gitt til medarbeidere i en annen av Oslos middagsaviser, Verdens Gang. Pater Rieber-Mohn utdeler ris, ikke ros, i spalten «Tanker i tiden» i Arbeiderbladet (16.8):

«Nordmenn er blide i fylla! — det er et spansk vitnesbyrd om norsk folkekarakter som VG's utsendte reporter *Dag Christensen* har plukket opp på Spanias solrike Costa Brava, i denne agurk-tid da avisene tøyser så pass, at de sår en farlig og feilaktig mistanke om at de faktisk er overflødige. Vi vet jo bedre: Her nord har vi Europa-rekorden i feriementalitet — i september blir både avisene og det

øvrige åndsliv dødsens vinter-ålvorlige igjen. Skulle jeg dømme etter denne ene VG-reportasje, hva jeg ikke gjør, er den gode Christensen typen på den nye, glatte og prinsipielt overflatiske pop-journalist vi begynner å få også i norsk presse. Det foregår ett og annet i Spania, selv sommerstider, som vi er dårlig informert om, og som er viktig. Han ser det visst bare ikke.»

«Her er en smakebit fra den nevnte reportasje:

«José de la Rosa, 35, innfødt spanjol — og norsk statsborger — pumper olje på

Fagerstrand om vinteren — og brennevin på Costa Brava om sommeren. Han har nettopp fått en sønn som heter Jesús, og alle nordmenn som besøker José i baren Piscalabis i en av gatene bak strandpromenaden, må opp i privaten for å beskue Jesús. Etterpå bærer det raskt til barkrakken, til en gul «José Special», sammensatt av gin, vodka, likør, sitronsaft og is. Rene torpedoen».

Dette selsomme eksempel på spansk-norsk kultur-utveksling setter mine tanker i sving. Jeg vet forlengst at Las Palmas på Mallorca er så stappfullt av drikke- og sex-lystne svensker at det populært kalles «Palmköping». Jeg vet, fra spanske kolleger, at Skandinavias *public image* på de kanter — som langt fra er de mest interessante i dette gamle, kulturrike land — helst ikke bør omsettes i ord, de kunne bli for sviende. Jeg aner denne journalist-turist som har funnet noe riktig artig, og venter på sin reise-sjekk: Jesus — i baren — hehe! Sånn bruker vi ikke det ene navnet hjemme hos oss. Til gjengjeld bruker vi det ikke overvettes mye ellers heller. Døpt og konfirmert som vi alle er, har vi lagt det bak oss.

Jeg har aldri kunnet fordra den særspanske skikken å gi dette særlige navn

til barna. Alle andre folk har holdt akkurat det navnet utenfor det forferdelige de fleste av oss gjør ut av våre liv. Jeg vet om politiske kommissærer og verre folk som het Jesús, på begge sider av den hatets orgie som spansk politikk var noen årtier, i vår ikke særlig gamle erindring. Hva en så håper for et barn og dets framtidige hjerteliv: Ikke det navnet! Så rå og ekkel som tilværelsen er for menneskene, når en ser riktig etter, er det godt å ha i hvert fall ett navn som ikke er trukket i den søle vi velter oss i, et navn som selv journalister — de mest illusjonsløse av alle mennesker — må respektere og fare varsomt med.

Mine lesere vet, at det er meg et uendelig kjært navn. Han elsket de fattige, de forsakte, de utstøtte, de aldri kommer til orde — selv ikke i avisene. Han brøt ned de grensene vi reiser mellom mennesker. Han viste oss godhetens sjanse og mulighet — den som radikalt ville ha forvandlet våre liv, som enkeltmennesker, samfunn, verdensbefolkning. Der varprostituerte og vel også alkoholikere i hans samtid. Han kalte dem ikke dømmende til seg i ett eller annet tempel, han oppsøkte dem der hvor de var — det ble en del kritikk av det. Men han kom utenfra, annerledes — det var vår sjanse. En hjelper ingen ved å drikke med de forsofne og hore med de tøylessøse. Nød blir ikke mindre dersom den deles. Den bare fordobles.

Dag Christensens likegyldige Costa Brava-reportasje nådde meg i en avis-pakke hjemmefra. Jeg tenkte: Hvor mange sjanser har vi hjemme i Norge, når pop-kulturens kvart-viten og verdi-blindhet raser inn over oss, med «modernitetens» prestisje? Det skal bli vanskelig å skille skitt fra kanel.»

STORTINGSVALG

■ Vi skal selv ellers ikke i 11. time lure inn i bladet skjulte oppfordringer om å stemme på det og det politiske parti først-kommende mandag. Enten det nå er det som mest tydelig kaller seg *kristelig* eller andre hvis ledere kanskje innerst inne ofte synes at det lukter surt av kristenmanns blod. *St. Olav* er ingen partiavis. De som hevder at vi enkelte ganger skjener i venstretretning, burde se gjennom gamle årganger av bladet fra mellomkrigstiden. Det som skjer er vel bare at vi har karret oss inn mot sentrum igjen og skapt en viss balanse.

Det vi ellers vil nevne er dette: I dagens samfunn bør Kristi disipler, som igjen er i mindretall og mer og mer erkjenner det, gå helhjertet inn i den demokratiske, politiske virksomhet hvor de hver for seg mener de hører hjemme — enten det nå er til høyre eller til venstre. Og i de partier de velger skal de helst på en eller annen måte etter hvert bringe inn noe ekstra av medmenneskelighet og forståelse for politiske motstandere, en oppfatning av fellesskap og sammenheng, en anelse kristen ånd. Dette gjelder blant annet katolikkene mandag. Vi står under et Stortingsvalg spredt med våre få stem-

(Forts. neste side)

INTER-KOMMUNION?

St. Olaus medarbeider, pater D. J. Boers har skrevet følgende redegjørelse for interkommunionsbegrepet, hva man egentlig forstår ved dette ord og hva en eventuell interkommunion betyr:

Ordet «kommunion» betegner enhet i tanker og sinnelag i alle som ved troen og dåpen er «i Kristus» og som tar del i hele Kirkens liv. Denne enhet finner sitt høyeste og mest autentiske uttrykk i de kristnes felles deltagelse i den hellige Eukaristi eller Nattverd. Etter apostelen Paulus lære er det den kristne enhets sakrament eller tegn.

Derfor er det så tragisk at de kristnes dype uenighet manifesterer seg og pinlig erfares nettopp ved Herrens bord. Og det er i dette perspektiv man må plasere problemet om interkommunion.

Interkommunionens problem er problemet om deltagelsen i den hellige Eukaristi ved medlemmer av kirker som konfesjonelt er adskilte. Problemet gjør seg gjeldende i en økumenisk sammenheng når kristne fra flere, adskilte kirkesamfunn kommer sammen og ønsker å fortsette i Eukaristien det fellesskap som de konkret har erfart seg imellom i bønn, samtale, ved Guds ord eller i karitativt og sosialt arbeide.

Om man vurderer interkommunion på denne måten, så er det klart at en må skjelne den fra denslags eukaristisk fellesskap som man fra tid til annen også kaller «interkommunion», men som er forskjellig fra den man snakker om i økumenisk situasjon. Man har således betegnet det som interkommunion når en Kirke under nøye nedlagte betingelser kunne gi et medlem av en annen Kirke adgang til Herrens bord. Og fra tid til annen betegner man med ordet interkommunion det en med rette kunne kalle *åpen kommunion* hvorved en Kirke autoriserer ethvert døpt medlem av en annen Kirke til å delta i Nattverden under et

møte mellom disse og Kirkens egne medlemmer. Man har endog kalt det som burde hete *fri kommunion* for interkommunion, den skikk å invitere til Herrens bord alle dem som elsker Kristus uten først å forvise seg om de inviterte hører til en annen Kirke eller om de i det hele tatt er døpt.

Interkommunion i den strengere betydning refererer til en økumenisk situasjon. Den finner sted der hvor kristne Kirker eller trossamfunn, som ikke hører til samme konfesjonelle familie, har kommet overens om å tillate sine respektive medlemmer fritt å delta i Nattverden i hverandres forsamlinger.

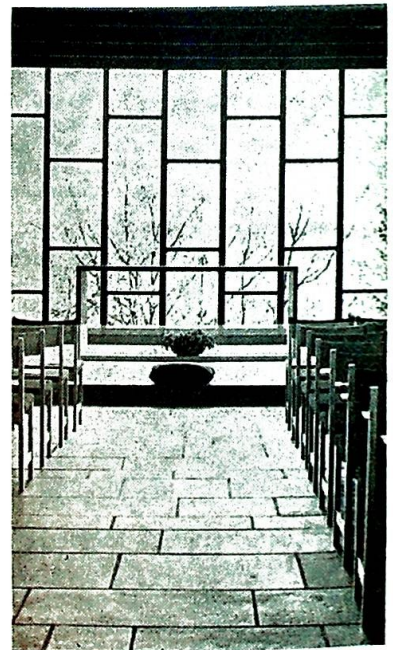
Og over en slik definert interkommunion inntar de kristne stort sett to forskjellige standpunkter: Det gis kristne som er overbevist om at den grad av kirkelig fellesskap som vi lever i Kristi legeme ved dåpen og enheten m. h. t. de mest fundamentelle punkter av den kristne tro, tvinger oss til i fellesskap å feire Nattverden og til å gå helt inn for interkommunion selv om de kristne Kirker fremdeles er skilte m. h. t. andre punkter av den kristne bekjennelse. Det er Kristus, tenker de, som er til stede i den hellige Eukaristi som inviterer oss til sitt bord. Vi tør ikke avslå denne invitasjon, sier de, på grunn av forskjellen i kirkelig disiplin eller kirkelige tradisjoner. De sier at i fellesskapet ved det samme hellige bord er de atskilte kristne på en avgjørende måte engasjert i å manifestere sin totale, synlige og organiske enhet på tvers av alle konfesjonelle forskjelligheter.

Det gis igjen andre som er av den formening at det eukaristiske fellesskap er et uttrykk for en total akseptering av hele Kristi mysterium og at det derfor innebærer den totale kirkelige enhet i sannhetens fylde. Derfor mener de at det ikke kan være tale om interkommunion blant de kristne som, tiltross for gjensidig aktelse og sympati, ved konfesjonell forskjell faktisk er atskilte i troen. Fellesskapet i sakramentene forutsetter og innebærer enhet i tro og embete, fra hvilken enhet det sakramentelle fellesskap ikke kan skilles. Derfor, så lenge vi fremdeles søker etter denne enhet, er interkommunion umulig, og å praktisere den, ville bare skade en sann og ekte økumene.

Stort sett er det etter disse to motsatte standpunkter at de enkelte kristne kirker og trossamfunn er delt i sin oppfatning og praktisering av interkommunion:

Om man skal gå etter det standpunkt den Evangelisk-Lutherske Unions Kirke i Tyskland inntar, så gleder de ortodokse lutherske Kirker seg over den tiltagende grad av gjensidig forståelse mellom de kristne kirker og deres felles søken etter enhet i troen. Likevel synes de, for å trygge denne vekst og ekthet, at det ikke er riktig ved hjelp av interkommunion å antisipere en enhet som ennå ikke eksisterer. For, kristen enhet innebærer enhet i bekjennelse, lære og liv. Den annen etappe kan ikke gå forut for den første. Det eukaristiske fellesskap kan hverken være et pedagogisk middel til eller et tegn på det kirkelige fellesskap som vi fremdeles streber etter. Det eukaristiske fellesskap er heller kronen på og ratifikasjonen av dette kirkelige fellesskap når det er virkeliggjort.

I overensstemmelse med sine, nesten typisk engelske, tradisjoner inntar den Anglikanske Kirke et friere standpunkt vedrørende interkommunion. Etter århundrer av uenighet, så sier den, møter de kristne Kirker hverandre idag i en helt forandret istuasjon som har gjort og fremdeles gjør nye utviklinger mulig både på det teologiske område og i den

pastorale praksis. Derfor gir den Anglikanske Kirke adgang til det eukaristiske fellesskap i sine forsamlinger til slike kristne som er rettelig døpt i den hellige Treenighets navn og som har tillatelse til å kommunisere i deres egne Kirker. På den annen side kan medlemmer av den Anglikanske Kirke ta del i Herrens bord i slike Kirker som bekjenner Apostlenes tro som den finnes i den apostoliske og den nikenske trosbekjennelse.

ONSDAGSBLIKK - - -

(Forts. fra forr. side.)

mer på partiene. En av våre trossfeller stiller som kandidat til Tinget på Høyres Oslo-liste, en annen har aktivt vært med i Arbeiderpartiets kulturarbeide, en tredje er ivrig Venstremann osv. Og på den måten er det riktig at det fortsetter, på den måten kan vi for eksempel vise våre omgivelser en praktisk versjon av det som engelskmenn kaller Unity in Diversity.

ANDREAS LEGMANN

Den Gresk Ortodokse Kirkes standpunkt vedrørende interkommunion er utvetydig klart. Den tillater ene og alene det som kalles «den lukkede kommunion». Det er: bare medlemmer av den Gresk Ortodokse Kirke blir tillatt å ta del i dens hellige Eukaristi. På den annen side kan et medlem av den Gresk Ortodokse Kirke bare ta del i de andre Kirkers Eukaristi der hvor det ikke finnes en Gresk Ortodoks menighet, og da endog bare i tilfelle av ekstrem nødvendighet. Dette standpunkt innebærer ikke, sier de, at den Gresk Ortodokse Kirke skulle ønske å sette seg til doms over andre. Men den er dypt overbevist om at om interkommunion skal realiseres på en meningsfull måte, da må en sørge for at den skal bli tilveiebragt som et eukaristisk fellesskap i den ene Kirke. Ifølge Gresk Ortodoks oppfatning er den ene Eukaristi og den ene Kirke med én tro og én pastoral autoritet uadskillelig.

Historisk sett har den Katolske Kirke aldri tillatt interkommunion. Den har alltid vært av den overbevisning at Eukaristien er det viktigste offentlige sakrament eller tegn på en fullstendig enhet som allerede er virkeliggjort blant dem som kommuniserer. Med andre ord: etter katolsk oppfatning er den hellige Kommunion normalt et uttrykk for «enhet i troen». Den er for enhver troende et tegn på en kommunion i troen med alle dem som deltar i Eukaristien og med Kirken. Ifølge katolsk oppfatning er det tragiske i den kristne situasjon nettopp dette at vi kristne er adskilte i vår tro. Vi må selvfølgelig være glad og takknemlig for at vi gjør fremgang på veien mot enhet i troen, men denne fremgang har ennå ikke nådd sin fylde. Den Katolske Kirke er av den oppfatning at interkommunionen kunne gi inntrykk av å tilsløre denne mangel på enhet eller å redusere den til noe som ikke er svært viktig. Når de da avholder seg fra interkommunion, er den Katolske Kirkes medlemmer overbevist om at de av den grunn ikke inntar en uøkumenisk holdning, men heller at de gir den økumeniske bevegelse et nødvendig bidrag som består deri at de, ved å gjøre så, bærer vitnesbyrd om den primære betydning av enheten i troen.

Men, fordi sakramentene ikke bare er tegn på enhet, men også nådemidler, kan den Katolske Kirke ved tilstrekkelige grunner gi samtykke til at en i troen adskilt kristen får motta Eukaristien, skriftemål og de sykes sakrament. Denne tillatelse kan bli gitt ved dødsfare eller i tilfelle av forfølgelser, i fengsler eller konsentrasjonsleire hvis den det gjelder ikke har adgang til en prest av sin egen Kirke, at han eller hun spontant og av egen fri vilje ber den katolske prest om å få motta sakramentene og på den be-

tingelse at han uttrykker en tro på disse sakramenter som stemmer overens med den Katolske Kirkes tro. I andre tvingende nødvendige tilfelle er det den lokale biskop eller bispekonferansen som må ta en avgjørelse. På den annen side, skulle en katolsk kristen finne seg i lignende situasjoner, kan han bare be en prest fra en annen kristen Kirke om å gi ham sakramenter som etter katolsk oppfatning er gyldig vigslat. (Dekretet om Økumenisme, no. 55.)

Interkommunion er altså et stort problem. Det blir ikke mindre pinlig og akutt fordi det er eldgammelt. Men det faktum at det er eldgammelt skulle tilsi oss at det ikke lar seg løse i en håndvending og at det ikke finnes billige løsninger. Fremforalt burde en forstå at dette problem skulle respekteres ihvertfall såpass meget at man ikke forsøker å løse det på privat hold eller på grunnlag av en lite informert sentimental impuls. Her er altfor meget implisert. De klassiske teologiske posisjoner som holder de forskjellige kristne Kirker og trossamfunn adskilte, er fremdeles meget solide. Om det ikke er riktig å overdrive dem, så gjør man økumenikken en bjørnetjeneste med å minimalisere dem å la: «Seit umschlungen Millionen.»

Allikevel er en løsning av interkommunionens problem høyst påkrevet. For, paradoksalt nok, det sakrament som burde være enhetens tegn Kristi troende seg imellom, er blitt det mest slående tegn på deres innbyrdes uenighet, og således et forargelsens tegn. Problemet er enda mer påtrengende siden det Annet Vatikankonsil har anerkjent andre kristne Kirkers og trossamfunns kirkelige karakter, hvilke forskjellige former denne anerkjennelse så enn måtte anta. For nu blir de andre spørsmål stillet for alvor om forholdet mellom Dåpen og Eukaristien, mellom Embetet og Eukaristien og mellom Eukaristien og Kirken. Til slutt, selv om man er aldri så uenig med den form av interkommunion som man hører om fra tid til annen — en kan tenke her på det som hendte i Uppsala ifjor i anledning av det store møte Kirkenes Verdensråd holdt der — det er både ærlig og klokt å være oppmerksom på at dette ikke i alle tilfelle er en primitiv, emosjonell reaksjon mot eksisterende sakramentelle ideer, men kan være inspirert av alvorlig teologisk refleksjon og en autentisk kristen idealisme. Det gis dem som ser i disse hendelser tegnet på en stadig voksende utålmodighet med de forskjellige kirkesamfunnenes konvensjonelle ideer, mens andre ser i dem beviset på at mange ikke er istand til å fatte det vesentlige bånd som eksisterer mellom Eukaristien og Kirken som troens felles-

EN KLOVN

S skulle tro vi lærte visse ting efter hvert. Men neida. Vi er langsomme i begripelsen.

Nå er det de katolikker som helt fortrolig før ga uttrykk for at en stakkars prest jo ikke hadde store muligheter for å forstå sine skriftebarns ekteskapelige problemer.

Han kunne si noen avgjørende ting som liksom berget oss fra hinder til hinder, men hans råd var ofte til liten hjelp.

Det er, Gud hjelpe oss, ikke lenge siden en eldre, god prest forøvrig, skrev som sin mening at det ville være tilrådelig at ektefeller ikke sov sammen i de tilfeller hvor avhold var nødvendig.

Han har all mulig rett til å gi et slikt råd, selvfølgelig. En del vil være enig med ham til og med.

Men sølibatet har ikke gjort ham til en helt troverdig rådgiver i andres øyne.

Men så snus alt dette om på hodet, for å forvirre oss.

Prester verden over i den katolske kirke forsøker å tenke gjennom sølibatet på nytt. Noen vil ha det valgfritt. Alle vil egentlig finne frem til en avgjørelse som gjør seminaristens valg meningsfullt. Mer meningsfullt enn hittil.

Hva gjør så vi dumme legfolk i en slik situasjon?

Jo, vi er straks villige til å flakse rundt prestene med våre gode råd.

Enda en god del av oss ikke aner noe om akkurat dette problems virkelighet.

Nå er det vi som er flinke til å gi råd om ting vi egentlig ikke forstår oss på.

Hvor bærer disse tanker hen?

Ikke til noe annet forsåvidt enn at vi burde kunne lære av hverandre.

Vi kan ikke løse alle vanskeligheter efter bokstaven.

Og vi må alle vise hverandre ekstra mye forståelse i denne tiden.

skap. Igjen andre ser i dem en profetisk manifestasjon av Kirkens enhet.

Ansikt til ansikt med interkommunionens problem er det de forskjellige kristne Kirkers og trossamfunnenes oppgave å drøfte, i en atmosfære av gjensidig tillit

(Forts. n. side.)

DANSK SYNODE MED BETYDNING FOR NORDEN

Danske katolikkers store synode på Nyborg Strand er avsluttet. — Det var imponerende og verdifullt å se hvordan man hadde tatt opp hele skalaen av det som i dag foregår i Kirken, overført på danske forhold, sier en av de tre norske observatørene, pater Arno Gerritsma til St. Olav. — Et viktig spørsmål var for eksempel Kirkens struktur, sognegrensene, mulighetene for å slå sammen menigheter osv. Forholdene i Norge er selvfølgelig annerledes, blant annet er de geografiske forhold mildt sagt forskjelligere, men drøftelsene kan gi visse impulser.

— Jeg kan tenke meg at vi i fremtiden blir nødt til å ta opp nettopp dette spørsmål også her hjemme, sier pateren.

— I massen av dokumenter, komitéarbeider, forslag og betenkninger er det ellers en sak som kanskje peker seg ut som ett av synodens viktigste resultater: opprettelsen av et pastorlråd:

INTER - - -

(Forts. fra forrige side.)

og åpenhet, de teologiske og pastorale implikasjoner av interkommunion, mens vi samtidig må forsøke å vokse mer og mer i den kommunion eller enhet vi allerede har i den éne Herre ved den éne dåp. Dette ville forby oss å innta en «bedre enn du»-holdning og på den annen side å gå impulsivt tilverks i et slikt delikat anliggende.

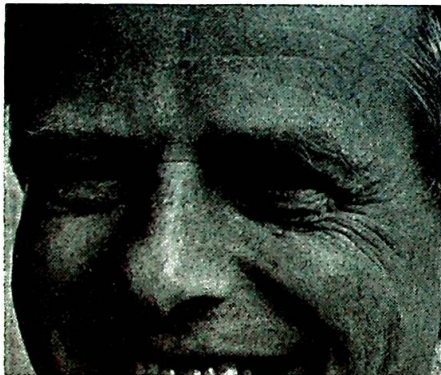
Det er med tillit til Herrens nåde, med tålmodighet og gjensidig respekt, med et varmt hjerte men også med et klart hode at vi må begi oss på de veier som kan føre oss til Kirkens enhet i ånd og handling. Det er bare på denne måte vi kan vente oss å nå frem til den eukaristiske kommunions sanne ånd og virkeliggjøre dens sannhet.

— Prester, søstre og legfolk skal være representert i et råd som skal opprettes for hele bispedømmet. Et slikt råd skal i samarbeide med biskopen og under biskopens ledelse særlig ta seg av spørsmål i forbindelse med sjelesorgen, administrative og økonomiske problemer osv.

— Det som det ennå står på, er såvidt jeg oppfatter det, rådets endelige sammensetning og størrelse. Men det er et betydningsfullt tiltak, det første i sitt slag i Norden.

EKUMENISME

— Neste store sak etter Deres mening?

— Vel, jeg må si at jeg personlig festet meg ved hvor bevisst man i Danmark søker kontakt med ikke-katolske kristne menigheter. De ekumeniske spørsmål var sterkt fremme, og det var en ganske bred representasjon fra ikke-katolske samfunn som observatører på synoden. Det var prester og legfolk til stede fra Metodistkirken, Den reformerte menighet, Folkekirken, Frelsesarméen, Baptistene, Den anglikanske menighet, Det danske misjonssamfunn og universitetene i København og Århus.

— Av punktene i den ekumeniske debatten kan nevnes spørsmål om fel-

les bruk av kirker, spørsmålet om nattverdssfellesskap, karitative tiltak osv.

FRATRÅDTE PESTER

Forøvrig drøftet synodens deltagere den katolske fellesoppgaven å gi støtte til fratrådte prester for at de kan finne en plass i samfunnet, Kirkens diakoni (hvor Fransiskushjelpen var ett av de to eksempler man viste til) osv. Man hadde en debatt om dansk katolsk presse — og om sølibatet. For det siste punkts vedkommende var det noen av talerne fra legmannshold som sa omtrent dette: Kanskje vi som legfolk ofte har liten forutsetning for å kunne gi gode råd om dette? Kanskje vi burde overlate dette spørsmålet til prestene selv?

NORDISK ENHET

Til slutt skal nevnes en ting (St. Olav kommer i det følgende nummer tilbake til synodens resultater og arbeide):

Det var gledelige tegn under møtene på at man anstremte seg for å se hele Norden som en enhet — og dra nytte av hverandres erfaringer. Som pater Arno selv sa i et innlegg han hadde om liturgi:

— Dette er en dansk synode. Men glem ikke at den kan ha betydning for det øvrige Norden.

Rg.

LONDON - - -

(Forts. fra s. 246.)

av Eukaristien, kunne gis større vekt slik at det private skriftemål kunne bli en sjeldnere, men desto viktigere handling.

Den annen funksjon i prestens liv som må fornyes og styrkes er forkynnelsen av Ordet. Siden reformasjonen har vi hatt en tendens til å betrakte Ordets frelsende kraft som noe som mer opptok protestanter enn katolikker. Denne feilen blir nå rettet på, men presten trenger fire, fem timer hver dag i studier og meditasjon hvis dette Ord skal forkynnes effektivt, om det skal komme fra et menneske som er fylt av Ordets liv. Men en travelt opptatt sogneprest kan ikke få tid til slikt studium hvis han må drive med en mengde aktiviteter som basarer, kirkebygg, organis-

Har De betalt?

Mange takk til alle som har betalt sitt abonnement for 1969. Vi benytter anledningen til å sende en vennlig påminnelse til dem som ennå utestår med betalingen for 1969.

Prisen for et årsabonnement er fortsatt: innl. kr. 25,-, utl. kr. 30,-.

ST. OLAV'S EKSP.,

Akersv. 5 - Oslo 1 - Postgiro 20 46 48.

ring av menighetsgrupper osv. Presten skal ikke anmodes om å gi avkall på disse ting, men de burde overtas av menigheten som en tjeneste legfolk utfører for å frigjøre presten for hans egentlige oppgaver.

Prestene skulle selvfølgelig fortsette med sine spesialinteresser i sosialt arbeide, i sjelesorgen osv. Men som biskop Worlock understreket i en tale til de europeiske biskoper i Chur, må slike ting springe ut av prestens hovedopdrag og de må ikke bli en erstatning for dette.

Disse private refleksjoner er ikke endelige. Jeg kommer med dem som et ydmykt bidrag til den dialog som burde foregå på alle plan i Kirken med hensyn til prestens funksjon og rolle i dagens verden. Vi bør, efter min mening, ikke tape av syne behovet for at vi trenger forskjellige typer av prester. Vi trenger flere biskoper som ikke er bundet til bispedømmer, på samme tid trenger vi deltids-prester. Uten dem kan det eukaristiske fellesskap ikke bli en virkelig realitet i det moderne bymiljøet.

Og vi trenger, og jeg siterer igjen biskop Worlock, «modig og ansvarlig eksperimentering». De eukaristiske samfunn må fordobles og økes for at Ordet og det sakramentale liv kan bringes ut i en verden som står utenfor våre kirkemurer.

Vi trenger fler prester og vi får færre. Hver og en av oss må granske tanker og hjerter for å finne ut av hvordan denne skremmende situasjon kan løses — (skriver St. John-Stevas).

ST. OLAV

Tidsskriftet koster 25 kroner for ett års abonnement — 24 numre.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13

Alle dager unntatt lørdag

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

KATOLSK INFORMASJON

P. boks 3664 gl.b. Oslo 1.

Nyhet fra St. Olav Forlag

LARS ROAR LANGSLET:

ENHET OG MANGFOLD

Pluralismen og veien mot et verdenssamfunn

Sentrale samfunnsfilosofiske problemer
vurdert i kristent perspektiv.

Et vektig bidrag til den idèpolitiske debatt.

PRIS Kr. 12.-

Biskop Johannes Rùth
i Trondheim
fyller 70 år
den 8. september
VI GRATULERER!

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Tromsø
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Trondheim
Marias Minde		
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	}	Tønsberg
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammer- fest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hønefoss
St. Mikals Kirke		
St. Mikals Prestegård	}	Lillestrøm
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tromsø
St. Magnus Kirke		
St. Magnus prestg.	}	Trondheim
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

JESUITTENE-

(Forts. fra s. 249.)

vitenskapsmann og forsker Teilhard de Chardin.

Den andre dimensjonen av «jesuiterkrisen» henger nøye sammen med autoritetskrisen: En søken etter nye veier for å realisere det kirkelige aggiornamento utløste opprinnelig autoritetskrisen i de fleste tilfelle. Det gjelder ikke bare studentprestene i Amsterdam, men også Schoenenberg som ikke la skjul på at han i motsetning til Arrupe var av den mening at man burde la det hollandske eksperiment i bero og «utholde» det innenfor ordenen.

Heller ikke denne problematikk blir oversett av ordensledelsen, selv om de offisielle forholdsregler tilsynelatende viser noe annet. Diskusjonene angående nye «aktuelle» arbeidsområder og former for ordens-engasjement blir, som to eksempler viser, ikke bare ført teoretisk: I et brev fra mai 1968 til de latinamerikanske jesuitter har de 19 provinsialforstandere fra denne verdensdel oppfordret sine 5000 medbrødre å engasjere seg i sterkere grad enn hittil i den sosialt og politisk undertrykte del av folket som «er latt i stikken», og å utarbeide aksjonsplaner. Brevet ble skrevet på en konferanse som også general Arrupe deltok i. Arrupe selv sendte allerede i november 1967 et lignende brev til jesuittene i USA hvor han oppfordret til flere initiativer til fordel for de undertrykte negrene. Brevet inneholdt blant annet forslaget om å grunnlegge særskilte ordenshus i negerkvartene.

Den egentlige problematikk synes ikke så meget å være engasjementet som mulighetene og grensene for det. Misforholdet mellom de progressive

toner i Amerika og den autoritære fremgangsmåten i Europa måtte kunne forklares med at problemene i Amerika synes å være mer maktpåliggende enn de som finnes for ens egen romerske dør. Men om påstanden er berettiget, er mer tvilsomt når en tenker på utviklingen i Europa.

Den beste måten å kunne mestre krisen på har den sveitsiske jesuitt

Albert Ziegler antydnet: «Konflikter som tegn på og uttrykk for liv,» skrev Ziegler (for en måned siden) i det østerrikske ukeblad «Der Volksbote», «kan ikke skyves til side; man må akseptere dem i tålmodighet. Kunne det ikke være en oppgave for jesuitterordenen å vise Kirken hvordan man tåler og overvinner slike spenninger i troens håp?»

KUNGS ARTIKKEL - - -

(Forts. fra s. 252.)

Roma ville bli til et sted der man møttes, samtalte og samarbeidet på ærlig og vennskapelig vis.

Dette er — for kardinal Suenens, men helt sikkert ikke bare for ham — bildet av en pave, som han kunne være. Det er utvilsomt ikke i strid med Vatikanum II. Men skulle det stå i strid med Vatikanum I, så måtte det — og dette var intensjonen for Vatikanum II — korrigeres og kompletteres i lyset av evangeliet. De juridiske kategorier for Vatikanum I er iallfall ikke nok når de skal for-

klare hvordan pavedømmet kunne forstås ut fra Skriften: (bortsett fra en eksegetisk og historisk redegjørelse for den romerske biskops suksessjon, for mange i høy grad et sekundært spørsmål) — som tjeneste for hele Kirken, som tjenesteprimat i total bibelsk forstand. Et tjenesteprimat er mer enn et æresprimat: et slikt et kan tjenestens Kirke ikke gi. Det ville i sin passivitet ikke være til nytte for noen. Et tjenesteprimat er også mer enn et «jurisdiksjonsprimat». Tolket som ren vold og makt, ville det være en fullstendig misforståelse. Tolket ut fra ordlyden, tier det nettopp på det avgjørende punkt, nemlig tjenesten. Pavedømmet tolket i lyset

BERGEN	
Gode Bergens-firmaer	1/2 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN
HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning TORNØGÅRDEN - BERGEN	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimgt. 25 Tlf. 99 016 Bergen
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjøll»	
 Eches Farvehandel NYGÅRDSGT. 19	 VESTA · HYGEA MED TANKE PÅ FREMTIDEN
FLYGEL - PIANO ORGELFABRIKK Dan Hansensgt. 9	

LITTERATUR

Redaksjonen har mottatt to bøker fra Cappelen:

Raymond Arons «Studentrevolusjon — myte og virkelighet» (Upopulære skrifter) og kaptein von Rosens «Biafra som jeg ser det».

av bibelen, kan ikke være noe annet enn et pastoralprimat: en sjelsørgerrisk tjeneste for hele Kirken. Bare som sådan kan det i dag være til stor hjelp for hele kristenheten. Og ennå en gang: Johannes XXIII har gjort det tydelig at en slik pave ville være mulig.

Rahner betegnet intervjuet til kardinal Suenens som program for den neste bispesynode, ja til og med for flere bispesynoder. I Roma har man imidlertid andre planer for den neste bispesynoden. Den skal tjene til (etter ensyklikaen «Humanae vitae») å styrke det romerske system på ny — en analogi til kommunistmøtet i Moskva etter Praha — og å pretendere en monolitisk enhet i verdensepiskopatet. Meget klokt, om enn uten forklaring kaller man bispesynoden for «ekstraordinær» og innbyr bare formennene i bispekonferansene. Dermed er de få fremskrittvennlige formenn for Sentraleuropas bispekonferanser utsatt

ikke bare for kuriens godt representerte maktapparat, men sannsynligvis også for et overveiende flertall av mange konservative konferansepresidenter, især fra de afroasiatiske land. Dokumentet som er blitt forberedt til diskusjon — klokt og tvetydig kalles det «Skjema utarbeidet på grunnlag av bemerkninger fra bispekonferansene» — har «enheten» til mål. Klimaks er kravet «at bispekonferansene i god tid skal forhøre seg hos den Apostoliske Stol om dens mening når det gjelder viktige saker før de offentliggjør sine erklæringer.» Hvis denne setningen går igjennom, trenger hverken paven eller kurien være redd for

kritiske erklæringer som f. eks. erklæringen som Sentraleuropas bispekonferanse utarbeidet med hensyn til ensyklikaen om fødselsregulering. Om biskopene lar seg målbinde på den måten istedenfor å diskutere de mest maktpåliggende spørsmål i Kirken i dag, især preste- og sølibatsspørsmålet, er imidlertid tvilsomt. Programmet kardinalen har gitt, er et program på lengre sikt. Realiseringen trenger tålmodighet og tapper innsats. At det på en eller annen måte vil bli realisert, er så sikkert som tapet av kirkestaten.

(Oversatt fra «Publik» av Sr. Mirjam.)

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvet 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

OSLO

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

FLAG

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2, Oslo

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

NEBB

Stedet for alt elektrisk

ØVRE SLOTISGATE 8, OSLO

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Svensk raseri

Denne filmen kunne ikke vært laget i Norge. «Made in Sweden» er et rasende politisk debatt-innlegg, mot en stor-finans med internasjonale forgreninger som vi ikke har, og filmens forutsetninger er en kunstnerisk viten og en filmatisk ærgjerrighet som vi heller ikke har — stort sett holder vi oss i Norge med trygge Olsen-bander og utterpet og forsinket «problemfilm». Den unge *Johan Bergenstråhles* regidebut er breddfull av talent. «Made in Sweden» er ellers et eksempel på hvordan TV-teknikken i dag slår tilbake mot filmen, etter sin lange kamp for å komme fri fra det eldre og forskjellige mediums virkemidler.

Jørgen (*Per Myrberg*) er en mann med innbringende fremtid i velferds-Sverige som har brutt med «systemet» og ofret seg for revolver-journalistikken. Han lider av uheldredelig kvalme over kontrasten mellom det mette og tilfredse nytelses-samfunnet han selv tilhører, ene og alene fordi han tilfeldigvis er født inn i det, og menneskenes opprørende kår i verdens krigs- og hunger-områder. Da han mener å spore, at den ledende svenske finansmagnaten Magnus Rud (*Max von Sydow*) profitterer på geriljaen i det fjerne Østen, får han blod på tann, og drar til Bangkok med sin skrivemaskin og sin pike Christine (*Lena Granbagen*) for å avsløre uhumskhetene. Det koster ham nesten livet å blande seg i de stores poker, og slik fortalt lyder det ved en smule høyspent og usansynlig. Men det er godt og intelligent i beretningen, med en ensidighet og forenkling som er kunstnerisk fruktbar.

Det er selvfølgelig Bergenstråhles eget raseri vi møter. Denne svenske skam, over å «tåle så inderlig vel, den urett som ikke rammer deg selv», ja, tjene godt og samvittighetsløst på den, er utlevert med et vemod og en resignasjon som interesserer. Suverent stiller han sine bildevalg mot hverandre: De forspiste og de sultne, de søvnlige tilfredse og de hvis sår og elendighet er dekket av skitt og fluer — hele galskapen og grusomheten ved det mennesket i dag gjør mot medmennesket, og hvor nydelig det hele er pakket inn. Den

Stille før stormen. De to journalistene LENA GRANHAGEN og PER MYRBERG opplever snart mer enn Bankoks eksotiske omgivelser i Johan Bergenstråhles oppsiktsvekkende og aktuelle debutfilm i farger «Made in Sweden», hvor MAX VON SYDOW gjør rollen som industrimagnaten Magnus Rud.

ne filmen er laget av en ung mann som er skremt og sint over egoismens og pengenes uimotståelige makt i verden. Det visste vi jo, dessverre med en litt for oppgitt og passiv viten. Hva Jørgen setter i stedet, er lite annet enn sitt enmannskorstog med skrivemaskinen og en smule sommer-erotikk — det er atter en gang det litt for maktesløse «make love, not war». De sterke gjør beklageligvis begge deler — og vinner. Dette er visst de gode svensker i dag: De gjennomskuer, men har intet annet å sette i stedet enn litt skjærgårdsbris. De vet hva som er avskyelig i vår selvtilfredse trivsel på andres bekostning. Men de har ikke — på denne siden av revolusjonen og diktaturet — noe byggende alternativ. Problemet stilles selvfølgelig, som alle problemer i dagens Sverige, komplett sterilisert for den ringeste skygge av en interesse i retning av kristendommen. Ikke bare presten

og levitten, men endog samaritanen gikk ufølsom forbi den skamslåtte i verdens veigrøft — Bergenstråhle venter ikke noe som helst fra den kant. Det får vi ta, som det sviende svepeslag det er.

En sekvens i «Made in Sweden» er pinefull og vesentlig. Fire ganger kjører Jørgen på en hjemmekino for sin elskede et nærmest uutholdelig opptak av sykdom, forfall, unevnelig nød på en av Østens gater, hvor mennesker går stumt til grunne. Hun blir rasende. Hva han søker å forklare henne er dette: Hennes raseri er ikke bare opprør og medfølelse over det hun ser. Det er sinnet over en fryktelig oppdagelse av hva som skjer med henne selv, den andre, tredje og fjerde gangen hun ser disse bildene av barn som bare lider, gamle uten håp: En venner seg til det — det er litt mindre fryktelig for hver gang. Der rører han ved et virkelig tabu — med fullt overlegg. *brm.*

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.